

Echenoz tracta la Gran Guerra a '14', una 'nouvelle' que defuig l'èpica per retratar la brutalitat del conflicte bèl·lic

El dia a dia de l'horror

Valèria Gaillard
BARCELONA

Fa tres mesos que va sortir i en castellà (Anagrama) ja va per la tercera edició, i en català (Raig Verd), per la segona. Què té *14*, de Jean Echenoz? A banda d'un títol críptic, que un públic francès, habituat a anomenar la Gran Guerra "la guerra del 14", pot entendre a primer cop d'ull, la *nouvelle* (no arriba a les cent pàgines) ofereix una visió de les interioritats de la guerra que defuig les novel·les de to èpic.

De fet, el punt de partida que va fer decidir Echenoz a escriure sobre la guerra —la qual cosa mai no hauria pensat, 35 anys enrere, quan començava a publicar— va ser la lectura del diari personal d'un parent (un besoncle) de la seva companya. El diari abastava des del primer dia de la mobilització, l'agost del 1914, fins al final, el 1918. "Era un text molt discret i púdic", comentava ahir l'escriptor francès. "Suposo que era per la censura, però el més

curiós és que l'autor parla més del temps que de la guerra, fins al punt que vaig dubtar de si realment havia lluitat." Amb tot, el diari li va servir per utilitzar algunes anècdotes i veure com anaven el moviment de tropes i les grans marxes. "Va ser una guerra molt immòbil, perquè les tropes van estar mobilitzades molt de temps sense moure's de lloc."

A França el llibre va sortir el 2012, així que Echenoz no tenia cap intenció de fer coincidir la seva pu-

"Va ser una guerra molt immòbil, amb les tropes parades molt de temps", diu l'escriptor

blicació amb la celebració, enguany, del centenari de la Primera Guerra Mundial. "Estic sorprès de la quantitat ingent de llibres que han sortit sobre la guerra", diu. "En la meua infància, la guerra del 14 era de vells, eren històries avorrides d'antics combatents, però a mesura que han anat passant els anys, veiem la seva importància, perquè va ser una guerra, d'industrials, economistes i polítics." Echenoz explica que, a més, va ser un moment clau en què van aparèixer noves tecnologies bèl·liques com ara l'aviació, l'artilleria i els tancs. "Per primer cop es pot parlar de brutalització per definir el caràcter monstruós de la guerra, però la idea de massacre apareix més clarament ara que després de la Segona Guerra Mundial, que ens va marcar."

Basant-se en dades sociològiques, com ara que la massa mobilitzada eren obrers i agricultors, mentre que la burgesia es quedava lluny del front, Echenoz construeix una histò-

Jean Echenoz, ahir a l'Institut Francès de Barcelona ■ QUIM PUIG

ria a partir de dos personatges, Anthime i Charles, dos germans que són mobilitzats i que tindran destins molt diferents. Entre els dos apareix la Blanche, filla d'una rica família burgesa. "Volia defuigir l'èpica i acostar-me al màxim possible a la realitat quotidiana dels soldats, retratar l'horror i l'avorriment quotidià." En un primer moment, Echenoz entra en el "clixé" que tothom "marxava molt content a la guerra i pen-

saven que seria ràpid". Ara bé, després defensa que en realitat "la gent estava molt anguixada".

Una novel·la que tracta de la implicació de Catalunya en la Primera Guerra Mundial és *La guerra dels cornuts* (2004), de Joan-Daniel Bezsonoff. Més enllà de la complicitat dels industrials, que van posar les seves fàbriques al servei dels exèrcits europeus, l'escriptor rossellonès explica com alguns joves catalans es van allistar a

l'exèrcit aliat amb la promesa que, un cop acabada la guerra, els ajudarien a fer de Catalunya un país independent.

Pel que fa a Echenoz (*Orange*, 1947), és un dels novel·listes francesos de més projecció internacional. Fins ara ha publicat catorze novel·les que li han fet guanyar premis com ara el Goncourt i el Médicis. Raig Verd traduirà en català al febrer *Córrer*, una pseudobiografia d'Emil Zátopek. ■

El MNAC va rebutjar la mostra de Dalí

El conseller Ferran Mascarell diu que va ser una decisió de l'anterior direcció

Redacció
BARCELONA

El Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC) va rebutjar ser la seu de la gran retrospectiva de Salvador Dalí que l'anypassat va batre rècords d'assistència al Centre Pompi-

dou de París i al Museu Reina Sofia de Madrid, segons ha explicat el conseller de Cultura, Ferran Mascarell, en declaracions a l'agència Efe. Mascarell ha atribuït la decisió a l'anterior direcció del museu, que ocupava Maite Ocaña, i ha admès que també ell es va preguntar en el seu moment la raó del rebuig, ja que reconeix que "era una bona exposició i hauria estat un bon reclam per al

museu". El rebuig "no té cap més explicació i tampoc no m'he dedicat a indagar per què els anteriors responsables no la van voler", assegura el conseller, que assegura que, després de la decisió inicial, ja era tard per reprogramar-la a causa dels calendaris previstos i pels préstecs. Precisament ahir es van complir els 25 anys de la mort de l'artista figuerenc.

En declaracions a

aquest mateix diari, la setmana passada la directora del Centre d'Estudis Dalinians de Figueres, Montse Aguer, assegurava que l'exposició no va passar per Barcelona per qüestions logístiques i perquè no tenia gaire sentit fer una retrospectiva del pintor tenint el museu de Figueres tan a prop.

Aguer també va anunciar que té la intenció d'organitzar una exposició de

Dalí a Barcelona més endavant, però amb un plantejament diferent.

Carrer a Barcelona

El que sí que sembla clar és que la ciutat de Barcelona tindrà en el futur un carrer o plaça dedicat al pintor, segons ha anunciat també a l'agència Efe el tinent d'alcalde de Cultura de l'Ajuntament barceloní, Jaume Ciurana. El responsable municipal ha afirmat

que "l'Ajuntament ja té aprovat donar el nom de Dalí a un espai, però no n'hem trobat encara un de prou digne, solemne i central per a un artista tan important com Dalí".

"Barcelona és una ciutat molt acabada i consolidada i no és fàcil trobar un espai apropiat per posar-hi el seu nom, per la qual cosa s'haurà de trobar l'ocasió propícia per fer-ho", ha assegurat Jaume Ciurana. ■